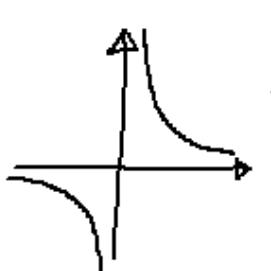

Föreläsning 12, sid 1

$$\lim_{s \rightarrow 0} (1+s)^{\frac{1}{s}} = e$$

$$\Rightarrow \lim_{s \rightarrow 0^+} (1+s)^{\frac{1}{s}} = e$$

men vi kan också skriva
om det

$$\text{Sätt } t = \frac{1}{s} \quad s \rightarrow 0^+ \Rightarrow t \rightarrow \infty$$

$$e = \lim_{s \rightarrow 0^+} (1+s)^{\frac{1}{s}} = \lim_{t \rightarrow \infty} \left(1 + \frac{1}{t}\right)^t$$

$$e = \lim_{s \rightarrow 0^+} (1+s)^{\frac{1}{s}} = \lim_{t \rightarrow -\infty} \left(1 + \frac{1}{t}\right)^t$$

Ett typ 304 b, g:

$$\begin{aligned}
 & \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\ln(1+2x)}{x} = \lim_{x \rightarrow 0} \ln\left((1+2x)^{\frac{1}{x}}\right) = \\
 &= \lim_{x \rightarrow 0} \ln\left(\left(1+2x\right)^{\frac{2}{2x}}\right) = \left[\begin{array}{l} t = 2x \\ x \rightarrow 0 \Rightarrow t \rightarrow 0 \end{array} \right] = \\
 &= \lim_{t \rightarrow 0} \ln\left(\left(1+t\right)^{\frac{1}{t/2}}\right) = \lim_{t \rightarrow 0} 2 \ln\left(\left(1+t\right)^{\frac{1}{t}}\right) = \\
 & \left[(a^b)^c = a^{bc} \right] = 2 \lim_{t \rightarrow 0} \ln\left(\left(1+t\right)^{\frac{1}{t}}\right) = \\
 &= (\ln \text{ konst. värde}) = 2 \ln\left(\lim_{t \rightarrow 0} \left(1+t\right)^{\frac{1}{t}}\right) = \\
 & \left[\lim_{x \rightarrow a} \ln x = \ln a = \ln\left(\lim_{x \rightarrow a} x\right) \right] = 2 \ln e = 2.
 \end{aligned}$$

Föreläsning 12, sid 3

Ex 401z: $D x^x$

$$e^{x \ln x} = (e^{\ln x})^x$$
$$\begin{aligned} D x^x &= D e^{x \ln x} = e^{x \ln x} D(x \ln x) = \\ &= e^{x \ln x} \left(D_x \cdot \ln x + x D \ln x \right) = \\ &= e^{x \ln x} \left(\ln x + x \frac{1}{x} \right) = x^x (\ln x + 1) \end{aligned}$$
$$D x^{x^2} = D e^{x^2 \ln x} = e^{x^2 \ln x} D(x^2 \ln x) =$$
$$\begin{aligned} &= x^{x^2} \left(2x \ln x + x^2 \frac{1}{x} \right) = x^{x^2} (2x \ln x + x) \\ &= x^{x^2+1} (2 \ln x + 1) \end{aligned}$$

Föreläsning 12, sid 4

Ex 40) c)

$$\begin{aligned} D\left((1+x)^3(1-x)^4\right) &= D\left((1+x)^3\right) \cdot (1-x)^4 + \\ &\quad f(x) \cdot g'(x) \\ &+ (1+x)^3 D\left((1-x)^4\right) = 3(1+x)^2(1-x)^4 + \\ &+ (1+x)^3 4(1-x)^3(-1) = (1+x)^2(1-x)^3(3(1-x)-4(1+x)) \\ &= (1+x)^2(1-x)^3(-1-7x) = \\ &= (1+x)^2(1-x)^3(-1-7x) \end{aligned}$$

Föreläsning 12, sid 5

Differentierat, differensformeln

$$F'(x) = \lim_{\Delta x \rightarrow 0} \frac{F(x + \Delta x) - F(x)}{\Delta x}$$

$$\lim_{\Delta x \rightarrow 0} \left(\frac{F(x + \Delta x) - F(x)}{\Delta x} - F'(x) \right) = 0$$

$\underbrace{g(\Delta x)}$

$$g(\Delta x) = \frac{F(x + \Delta x) - F(x)}{\Delta x} - F'(x)$$

$$F(x + \Delta x) - F(x) = F'(x) \Delta x + g(\Delta x) \Delta x$$

$g(\Delta x) \rightarrow 0 \text{ när } \Delta x \rightarrow 0.$

Anslag sätt Δf finns en
konstant, A , så att

$$(*) \quad f(x + \Delta x) - f(x) = A \Delta x + g(\Delta x) \Delta x$$

där g är funktion sådan att
 $\lim_{\Delta x \rightarrow 0} g(\Delta x) = 0$.

$$\lim_{\Delta x \rightarrow 0} \frac{f(x + \Delta x) - f(x)}{\Delta x} = \lim_{\Delta x \rightarrow 0} \frac{A \Delta x + g(\Delta x) \Delta x}{\Delta x} =$$

$$= \lim_{\Delta x \rightarrow 0} A + g(\Delta x) = A$$

Alltså: $(*) \Rightarrow f$ derivabel i x . $A = f'(x)$

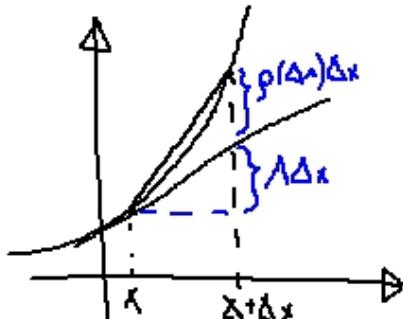
Föreläsning 12, sid 7

Sat: F deriverbar i punkten x

$\iff$

finns en konstant A och
en funktion $\rho(x)$, $\rho(x) \rightarrow 0$
när $x \rightarrow 0$, så att

$$F(x + \Delta x) - F(x) = A\Delta x + \rho(\Delta x)\Delta x$$

$$F'(x) \Delta x = dF$$

kallas d : flerpartiken
för F i punkten x .

Föreläsning 12, sid 8

$$\text{Ex: } \frac{(1+0,1)^2 - 1}{0,1} = 0,21 \quad f(x) = x^2$$

$$(1+0,1)^2 - 1 = 0,21$$

$$f'(x) = 2x$$

$$f'(1) 0,1 = 2 \cdot 0,1 = 0,2$$

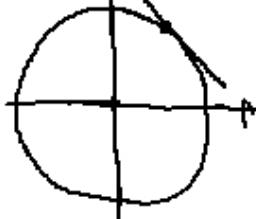
$$y' = -\frac{\frac{1}{\sqrt{1-x^2}}}{\frac{1}{\sqrt{1-y^2}}} = -1$$

Implicit derivering. brägger sida

$$\left(\frac{1}{\sqrt{2}}, \frac{1}{\sqrt{2}}\right)$$

$$x^2 + y^2 = 1 \Rightarrow 2x + 2yy' = 0$$

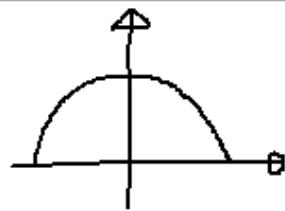
$$\Rightarrow y' = -\frac{x}{y}$$

Föreläsning 12, sid 9

$$y = \sqrt{1 - x^2}$$

$$\begin{aligned} y' &= \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{\sqrt{1-x^2}} (-2x) \\ &= -\frac{x}{\sqrt{1-x^2}} = -\frac{x}{y} \end{aligned}$$

Ex: $y^3 + xy = x^2$

$\boxed{\text{D } f(x) : 3f'(x) \cdot f(x)}$ Implizit Differenzierung f'

$$\begin{aligned} 3y^2 y' + y + xy' &= 2x \\ \Rightarrow y'(3y^2 + x) &= 2x - y \\ y' &= \frac{2x - y}{3y^2 + x} \end{aligned}$$

Föreläsning 12, sid 10

Ex: 40) 2: $y = x^x = e^{x \ln x}$

$\Leftrightarrow \ln y = x \ln x$

Vi derivetar bågge sidor

$\frac{1}{y} y' = 1 \ln x + x \cdot \frac{1}{x} = \ln x + 1$

$\Rightarrow y' = y (\ln x + 1) = x^x (\ln x + 1)$

Ex: $y = \tan x = \frac{\sin x}{\cos x}$

$\ln y = \ln \left(\frac{\sin x}{\cos x} \right) = \ln(\sin x) - \ln(\cos x)$

Vi derivetar bågge sidor

$\frac{y'}{y} = \frac{\cos x}{\sin x} - \frac{-\sin x}{\cos x} \Rightarrow$

$y' = y \left(\frac{\cos x}{\sin x} + \frac{\sin x}{\cos x} \right) = \frac{\sin x}{\cos x} \left(\frac{\cos x}{\sin x} + \frac{\sin x}{\cos x} \right) = 1 + \tan^2 x$

Föreläsning 12, sid 11

Övn: beräkna $D((1+x)^e(1-x)^4)$
med hjälp av logaritmisk
derivering

(typ 315) Ex: Låt $f(x) = \frac{\sin x}{x} \quad x \neq 0$.

Uppgift: Definiera $f(x)$ i $x=0$ så att
 f blir kontinuerlig.

Lösning: Vi vet att $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin x}{x} = 1$

För att f ska bli kontinuerlig
måste $f(0) = 1$.